

Internetno posvetovanje
Tematska strategija o varstvu in ohranjanju
morskega okolja

1. Ozadje in cilj tega internetnega posvetovanja

Službe Evropske komisije sedaj dokončno oblikujejo predlog Tematske strategije o varstvu in ohranjanju morskega okolja; njegovo sprejetje je predvideno v drugi polovici leta 2005.

Ta strategija je ena od sedmih strategij, ki se pripravljajo v okviru 6. programa varstva okolja Skupnosti. Te tematske strategije so bile zasnovane kot nov način pristopa k okoljski politiki, pri katerem se teme obravnavajo na holističen način in poudarja vključevanje okolja v druge politike in programe kot glavna pot za doseganje okoljskih ciljev. (za dodatne informacije glej

<http://europa.eu.int/comm/environment/newprg/index.htm>)

Cilj strategije o morjih je varstvo evropskih morij in oceanov in zagotavljanje, da se človekove dejavnosti v teh morjih in oceanih izvajajo na trajnosten način, tako da bomo lahko mi in prihodnji rodovi uživali in imeli koristi od biološko raznovrstnih in dinamičnih oceanov in morij, ki so varni, čisti, zdravi in produktivni.

Zakaj tematska strategija o morskem okolju?

Morsko okolje v sedanjem času ogrožajo različni škodljivi vplivi, ki vključujejo med drugim uničevanje in degradacijo biološke raznovrstnosti ter spremembe v njeni strukturi, izginjanje habitatov, onesnaženje z nevarnimi snovmi in hranili ter možne prihodnje učinke podnebnih sprememb. S tem povezane obremenitve vključujejo gospodarski ribolov, raziskave na področju nafte in plina, ladijski promet, odlaganje nevarnih snovi in hranil, ki morje dosežejo po vodi in zraku, odlaganje odpadkov, fizikalno degradacijo habitata zaradi poglobljanja dna in pridobivanje peska in gramoza.

Če se jih ne bomo lotili, bodo te nevarnosti in obremenitve ogrozile ustvarjanje bogastva in zaposliteve možnosti, ki nam jih dajejo naši oceani in morja.

Čeprav obstajajo ukrepi za omejevanje in zmanjševanje obremenitev in nevarnosti za morsko okolje, so bili ti razviti na podlagi pristopa od sektorja do sektorja, kar je privedlo do krpanja različnih politik, zakonodaje, programov in akcijskih načrtov na nacionalni, regionalni, ravni EU in mednarodni ravni. Na ravni EU ne obstaja splošna celostna politika za varstvo morskega okolja. Zaradi tega je treba razviti celosten pristop, ki upošteva vse obremenitve morskega okolja in ki bo opredelil

jasne trajnostne smotre in cilje, ki bodo doseženi s stroškovno učinkovitimi ukrepi.

Dosedanje dejavnosti

V sporočilu z naslovom "***K strategiji za varstvo in ohranjanje morskga okolja***" (COM(2002)539 končno besedilo, 2. oktober 2002) je Komisija podala prvo analizo in pristop k oblikovanju tematske strategije. Pregledala je obstoječe nevarnosti in obremenitve, kakor tudi odzive politike in vrzeli v znanju in je določila akcijski načrt in delovni program za Komisijo, države članice, države kandidatke in tretje države, ki mejijo na morja in oceane EU, ter vse pomembne zainteresirane strani, da bi sodelovali pri opredelitvi in razvoju tematske stragije.

Sklepi Sveta za okolje z dne 4. marca 2003 so pozdravili Sporočilo Komisije, potrdili pristop in oris njegovih ciljev in zahtevali ambiciozno strategijo o morjih.

Dosedanja posvetovanja z zainteresiranimi stranmi

Tematska strategija o morskem okolju je bila pripravljena ob pomoči procesa obsežnih posvetovanj z zainteresiranimi med letoma 2002 in 2004, vključno z vsemi državami članicami EU in državami kandidatkami, ključnimi evropskimi tretjimi državami, ki si z Unijo delijo oceane in morja, 16 mednarodnimi komisijami in konvencijami ter 21 ključnimi gospodarskimi in organizacijami civilne družbe.

Posvetovalni proces je bil začel na konferenci zainteresiranih strani, organizirani v Køge-ju, Danska, od 4. do 6. decembra 2002, ki je podprla cilje, akcije in časovne razporede, ki jih je Komisija predlagala v svojem sporočilu "***K strategiji za varstvo in ohranjanje morskga okolja***".

Na podlagi konference iz Køge-ja so bile ustanovljene štiri *ad hoc* delovne skupine, ki so vključevale vse ključne zainteresirane skupine, da bi obravnavale ključne vidike dela na naslednjih področjih:

Ekosistemski pristop k upravljanju človekovih dejavnosti:

- evropsko spremljanje in ocenjevanje morskga okolja
- nevarne snovi
- strateški cilji

Te delovne skupine so se redno sestajale od leta 2003:

Delovna skupina za spremljanje in ocenjevanje se je sestala trikrat (oktobra 2003, februarja, junija 2004, februarja 2005).

- Delovna skupina za ekosistemski pristop se je sestala štirikrat v prvi polovici (zadnji sestanek je potekal maja 2004).

- Delovna skupina za nevarne snovi je imela dva sestanka (novembra 2003, junija 2004), načrtuje pa se še en sestanek.
- Delovna skupina za strateške cilje se je sestala februarja, maja in junija 2004.

Vse delovne skupine so dale svoje prispevke k zaključni konferenci zainteresiranih strani, ki je potekala v Rotterdamu, Nizozemska, od 10. do 12. novembra 2004, na kateri se je izoblikoval širok konsenz glede analize obremenitev, pri čemer je bila dana prednost pristopu, ki je bil sprejet za strategijo.

Cilji tega internetnega posvetovanja

Gradeč na rezultatih prejšnjih razprav z zainteresiranimi stranmi, je cilj tega posvetovanja pridobiti ustrezna mnenja zainteresiranih o posebnih ukrepih, ki se proučujejo za vključitev v tematsko strategijo.

Predložena mnenja bodo upoštevana pri odločitvi, ki jo bo sprejela Komisija v zvezi s predlogom tematske strategije.

Sestavni deli tematske strategije

Sedanji namen je, da bi strategija o morjih vključevala sveženj **Sporočila** in **Okvirno direktivo**.

Sporočilo

Sporočilo bi kratko opisalo stanje morskega okolja, obremenitve, ki delujejo na morsko okolje, in potrebo po ukrepanju. Sporočilo bo:

- določilo celovito vizijo za varstvo morskega okolja s ciljem zagotoviti, da *"bomo mi in prihodnji rodovi lahko uživali in imeli koristi od biološko razvnovrstnih in dinamičnih oceanov in morij, ki so varni, čisti, zdravi in produktivni"*;
- opisalo, zakaj mora pristop k varstvu morja upoštevati razlike različnih morskih območij v EU na področju fizičnih, kemičnih in hidroloških značilnosti, njihove ekologije, obremenitev in nevarnosti, ki vplivajo na morja, ter gospodarske in družbene pogoje v državah, ki nanje meje;
- predlagalo pristop, ki temelji na ekosistemu, v skladu s konceptom trajnostnega razvoja, ki daje poudarek režimu upravljanja, ki ohranja zdravje ekosistema ob ustrezni človekovi uporabi morskega okolja, v v dobro sedanjih in prihodnjih rodov;
- priporočilo določitev morskih regij na podlagi ekosistema kot najprimernejše ravni za pripravo izvedbenih načrtov;

- razložilo, kako se bo strategija EU o morjih navezovala na države, ki niso članice EU, ter na obstoječe mednarodne in regionalne konvencije in komisije za varstvo evropskih regionalnih morij.

Sporočilo bi vključevalo naslednje zelo pomembne cilje in ukrepe:

- *Varovati in, kjer je možno, obnoviti funkcijo in strukturo morskih ekosistemov, da bi dosegli in ohranjali dobro okoljsko stanje teh ekosistemov:*
 - do leta 2010 uporabiti pristop, ki temelji na ekosistemu, – tj. pristop k upravljanju, ki daje poudarek ohranjanju zdravja ekosistemov ob ustreznih človekovih dejavnostih v dobro sedanjih in prihodnjih rodov – k varstvu morskega okolja na podlagi smernic, predvidenih kot del strategije o morjih;
 - do leta 2010 zaustaviti upadanje morske biološke raznovrstnosti;
 - do leta 2012 vzpostaviti operativni sistem mrež zaščitenih morskih in obalnih območjih, ki bodo prav tako zajela odprto morje;
 - zmanjšati tveganje naključnega vnosa in preprečiti nameren vnos tujih in invazivnih vrst.
- *Postopno odpraviti onesnaževanje v morskem okolju, da bi zagotovili, da ne bo nikakršnih večjih škodljivih vplivov ali tveganja za zdravje ljudi in/ali za zdravje ekosistema in/ali za uporabo morja:*
 - postopno zmanjševati izpuste, emisije in uhajanja snovi, ki so nevarne za morsko okolje, s končnim ciljem doseči koncentracije takih snovi v morskem okolju, ki bodo blizu izvornih vrednosti za snovi, ki se pojavljajo v naravi, in blizu nič za umetne sintetične snovi;
 - preprečiti onesnaževanje z ionizirajočim sevanjem s postopnim in znatnim zmanjševanjem izpustov, emisij in uhajanja radioaktivnih snovi, s končnim ciljem doseči koncentracije v morskem okolju, ki bodo blizu izvornih vrednosti ter blizu nič za umetne radioaktivne snovi;
 - do leta 2010 uvesti ukrepe za nadzor vseh izvorov hranil, ki je potreben za zmanjševanje eutrofikacije zaradi človekovih dejavnosti na sprejemljive ravni;
 - najkasneje do leta 2010 izboljšati izpolnjevanje določb vseh obstoječih uredb o izpustih za ladje in obstoječih uredb o varstvu morskega okolja pred onesnaženjem, ki izvira iz ladijskega prometa in pomorskega prevoza, in dodatno

zmanjšati vpliv ladijskega prometa na okolje, med drugim z razvojem in uporabo koncepta "čiste ladje" ter nadalje spodbujati "varni ladijski promet";

- postopno zmanjšati izpuste, sproščanja v vodo in uhajanja morskih naplavin (debris) v morsko okolje z boljšim uveljavljanjem zakonodaje o odpadkih in razvojem učinkovitejšega ravnanja z odpadki, vključno s kampanjami za povečevanje ozaveščenosti javnosti in pomembnih zainteresiranih strani o okoljskih problemih smeti in odpadkov z ladij ali ostankov tovora.
- *Omejiti uporabo pomorskih dejavnosti in storitev ter drugih dejavnosti na morskih območjih, ki imajo ali lahko imajo negativen vpliv na stanje morskega okolja, na ravneh, ki jih morje lahko prenese in ki ne ogrožajo uporabe in dejavnosti prihodnjih rodov, kakor tudi ne sposobnosti morskih ekosistemov, da se odzovejo na spremembe:*
 - izvajati presoje vpliva človekovih dejavnosti na okolje tudi v primerih, pri katerih se direktive ES o presoji vplivov na okolje ali strateški okoljski presoji sicer ne uporabljajo, a je možen večji negativen vpliv na morsko okolje. Take presoje morajo zlasti upoštevati interakcije med projekti in načrti ali programi ter dolgoročne kumulativne učinke le-teh na morsko okolje;
 - s ciljem doseči trajnostna ribištva in zmanjšati vpliv ribolovnih dejavnosti na morsko okolje, da bi čimpreje izvedli vodilna načela Kodeksa ravnanja za odgovorna ribištva FAO in njegove instrumente, mednarodne načrte ukrepov (IPOA). Dodatno k temu pozvati države, ki tega še niso storile, da ratificirajo Sporazum iz New Yorka iz leta 1995 (Sporazum Združenih narodov za izvedbo določb Konvencije Združenih narodov o pomorskem pravu z dne 10. decembra 1982 v zvezi z ohranjanjem in upravljanjem čezconskih staležev rib in izrazito selivskih staležev rib);
 - V skladu z zavezami, sprejetimi na Svetovnem vrhu o trajnostnem razvoju iz leta 2002, ustaviti upadanje ribolovnih staležev z zmanjšanjem ribolovne obremenitve, da bi zagotovili trajnostna ribištva in prispevali k zdravim ekosistemom tako v EU kot na svetovni ravni s ciljem obnoviti ali ohranjati staleže na ravneh, ki lahko proizvedejo maksimalne trajnostne donose do leta 2015;
 - zmanjšati vpliv na okolje zaradi izkoriščanja neobnovljivih morskih virov;

- spodbujati aplikacijo in širšo uporabo upravljalnih orodij, kot so prilagoditveno upravljanje, integrirano upravljanje obalnega območja, ocena tveganja in prostorsko načrtovanje, da bi prispevali k trajnostnemu razvoju in doseganju strateških ciljev;
 - s ciljem spodbujati ohranjanje in trajnostne turistične dejavnosti v morskih in obalnih ekosistemih in habitatih, izvajati Smernice o biološki raznovrstnosti in razvoju turizma, kot jih je sprejela Konferenca Konvencije o biološki raznovrstnosti iz leta 2004.
- *Uporabiti načela odgovornega vodenja tako v Evropi kot na svetovni ravni:*
 - spodbujati koherenco (zbliževanje) sektorskih politik s ciljem zmanjšati negativni vpliv katere koli človekove dejavnosti na morsko okolje;
 - spodbujati usklajenost z in uveljavljanje zakonodaje, ki obravnava varstvo in ohranjanje morskega okolja;
 - spodbujati učinkovitejše usklajevanje in sodelovanje med različnimi ustanovami in regionalnimi in globalnimi konvencijami in akcijskimi načrti;
 - spodbujati preglednost in večjo ozaveščenost ter splošno sodelovanje zainteresiranih;
 - spodbujati boljšo komunikacijo med raziskovalci, upravljalci in drugimi končnimi uporabniki;
 - izboljšati bazo znanja, ki je potrebna za popolno uresničenje ekosistemskega pristopa, zlasti spodbujati razvoj orodij za upravljanje na podlagi tveganj in za upravljanje prostora, metod ekonomskega in družbeno-ekonomskega vrednotenja;
 - spodbujati razvoj usklajenih in strateških razvojnih programov s ciljem podpreti znanstveno svetovanje na ravni regionalnega morja.

Sporočilo bi razložilo navezovanje strategije na in njeno povezovanje z vrsto politik in ukrepov EU, ki že imajo vpliv na morsko okolje. Opisalo bo pričakovane koristi po polni izvedbi obstoječih ukrepov (npr. izvedba obstoječih direktiv na področju okolja, kot so habitatni in ptice, ter reforme politike ES, kot je reforma na področju skupnih ribištev iz leta 2002).

Končno bo strategija proučila uporabo dogovorjenih ciljev in načel v sosednjih morjih izven nacionalnih jurisdikcij in zlasti ohranjanje in uporabo globokega morja ter bo proučila vpliv ukrepov EU na morska območja v drugih delih sveta.

Okvirna direktiva o morjih

Nova **Okvirna direktiva o morjih** bi temeljila na 175. členu Pogodbe o ustanovitvi ES in bi se uporabljala za vse evropske morske vode pod suverenostjo ali jurisdikcijo držav članic. Cilj direktive bi bil varovati, ohranjati in izboljšati kakovost morskega okolja v teh morskih vodah z **doseganjem dobrega stanja okolja** v evropskih morjih v določenem časovnem obdobju.

Pri tem cilju bi obstajala odstopanja in izjeme, da bi tako upoštevali primere, pri katerih doseganje dobrega okoljskega stanja bodisi ne bi bilo možno ali izvedljivo.

Direktiva bo za izvedbene enote določila morske regije na podlagi ekosistema. Opredeljene bi bile na podlagi njihovih hidroloških, oceanografskih in bio-geografskih značilnosti.

Za vsako morsko regijo bi bil pripravljen izvedbeni načrt, opredeljen kot celostni okvir za adaptivno upravljanje človekovih dejavnosti, ki imajo vpliv na morsko regijo.

Pri pripravi načrtov bi bilo treba:

- oceniti obremenitve in nevarnosti, ki vplivajo na morsko okolje, in stroške (vključno z okoljskimi stroški) teh obremenitev;
- razviti program za spremljanje in ocenjevanje, ki bi se naj izvajal v vsakem morju v skladu s splošnimi navedbami v direktivi, vendar ob polnem upoštevanju programov za spremljanje in ocenjevanje, ki že obstajajo. Namen bi bil zagotoviti politično relevantno spremljanje s pomočjo usklajenosti glede tega, kaj se meri, kako se meri, pogostosti spremljanja, kako se shranjujejo podatki, pravil glede dostopa in interoperabilnosti.

Na podlagi programov za ocenjevanje in informacij spremljanja bi bil sestavljen osnutek izvedbenega načrta za vsako morsko regijo, opredeljeno na podlagi ekosistema. Ta načrt bi vključeval določitev ukrepov, potrebnih za doseganje okoljskih ciljev v časovnem okviru, ki ga zahteva direktiva, ter oceno njihovih okoljskih, družbenih in gospodarskih stroškov in koristi. Načrt bi razlikoval med ukrepi, ki se lahko izvedejo na regionalnih ali nacionalnih ravneh, in ukrepi, ki se lahko izvedejo samo na ravni EU (skupna ribiška politika, skupna kmetijska politika, dajanje v promet in uporaba kemikalij) ali globalno (npr. ladijski prevoz prek Mednarodne pomorske organizacije). V zadnjem primeru bi opredeljeni ukrepi služili Evropski komisiji ali globalni ravni kot priporočila za ukrepanje.

Končno bi direktiva vključevala določbe o spremljanju in poročanju.

2. Navodila za odgovarjanje na internetno posvetovanje

Posvetovanje bo na voljo 8 tednov od datuma objave posvetovalnega dokumenta na spletnih straneh Komisije:

- Okoljski portal:
http://www.europa.eu.int/comm/environment/index_en.htm

(http://www.europa.eu.int/comm/environment/consultations_en.htm)

- Vaš glas v Evropi: <http://europa.eu.int/yourvoice/>

(http://europa.eu.int/yourvoice/consultations/index_en.htm)

Komisija bo po elektronski pošti obvestila vse zainteresirane, ki so sodelovali pri razvoju tematske strategije, o začetku posvetovanja.

Zadnji dan posvetovanja je **9. maj 2005**. Prispevki, prejeti po tem datumu, ne bodo upoštevani.

Internetno posvetovanje je na voljo samo v angleškem jeziku. Odgovori v drugih jezikih ne bodo upoštevani.

Z vašim sodelovanjem v tem internetnem posvetovanju Komisiji avtomatično dovoljujete, da objavi vaš prispevek, razen v primeru, da v svojem odgovoru izrecno navedete, da objavi vašega prispevka nasprotujete. Komisija je zavezana k varstvu podatkov uporabnikov, podrobnosti o politiki varstva osebnih podatkov pa so na voljo na naslovu: http://europa.eu.int/geninfo/legal_notices_en.htm#personaldata

Vprašanje #1 v vprašalniku o profilu osebe, ki odgovarja na vprašanja, je treba izpolniti.

Službe Komisije bodo objavile poročilo o izidu tega posvetovanja. Te informacije bodo na voljo preko zgoraj navedenih dostopnih mest.

Prosimo, upoštevajte, da to posvetovanje ne vpliva na končno obliko katere koli odločitve, ki jo bo sprejela Komisija.

Questionnaire

Vprašalnik

last update:
zadnja posodobitev: